

[Smørum.]

mørkere Billede. Forholdet er det, at selv om det er lykkedes at skabe en væsentlig Indtægtsforøgelse for Landbruget, er det ikke lykkedes at skabe Balance mellem Indtægter og Udgifter for en meget stor Del af Landbrugerne, og for manges Vedkommende kan denne Balance ikke opnaas, selv ikke ved en følelig Indskrænkning af Privatforbruget og en haardhændet Nedsættelse af Driftsudgifterne.

Aarsagen hertil er, at Udgifterne til Forrentning og Afdrag paa Gæld for de paagældende Landbrugere er uforholdsmæssig store og tyngende. Det er disse Landbrugere, det foreliggende Lovforslag tager Sigte paa at hjælpe, idet Hjemmel søges tilvejebragt for, at Staten nu, da Adgang til Opnaelse af Akkordlaan er ophørt, kan træde til enten ved Ydelse af Rentetilskud eller ved Bevilling af Saneringslaan.

Der er vel nok mange, der vil mene, at det er noget urimeligt, at Samfundet skal bringe Ofre, som sikrer Landbrugets Kreditorer mod Tab, som dog andre har maattet taale, og som ogsaa de havde maattet finde sig i, dersom Staten havde holdt sig passiv og Landbrugsejendomme var kommet til Tvangsauktion i stort Tal. Og jeg skal ikke skjule, at jeg for mit eget Vedkommende er af den Opfattelse, at det havde været det rimeligste og sundeste, om man ved en almindelig Tilpasning af Renteniveauet efter Erhvervets Indtjeningsmuligheder havde ladet Kreditorerne betale deres Del af Omkostningerne ved Forholdenes Sanering. Men de Forsøg, der er gjort i den Retning, er jo desværre strandet, og det hjælper, som bekendt, ikke at græde over spildt Mælk.

Alle, der kender Forholdene ude i Landkommunerne, maa erkende, at tvangsmæssige Ejerskifter i stort Omfang national-økonomisk set vil være højst uheldige. Naar dertil kommer den Nød og Forarmelse, som Tvangsauktioner vil bringe over en stor Del af de Landbrugere, der har købt deres Ejendom, da helt andre Prisforhold var raadende, og saaledes er uden Skyld i, at de ikke kan klare de Forpligtelser, de har paataget sig, saa ønsker vi fra mit Partis Side ikke for en politisk Kamp om Principper at prisgive de Tusinder af Menneskeskæbner, det her drejer sig om. Vi vil derfor gaa med til, at Staten yder Hjælp paa den Maade, som Forslaget bestemmer.

Forslaget tilsigter, som sagt, at skabe Hjemmel for, at Staten kan hjælpe særlig

gældtyngede Landbrugere, enten ved at give dem et Tilskud til Betaling af Renter, eller ved at yde dem et Saneringslaan til Udløsning af særlig byrdefulde Gældsforpligtelser. Spørgsmaalet om, hvor stor en Gæld den enkelte Landbruger er i Stand til at forrente og amortisere, er naturligvis afhængigt foruden af Konjunkturerne af en lang Række andre Faktorer, saasom hans personlige Dygtighed, hans specielle Afsætningsforhold, Driftsudgifter og meget andet. Man da Lovforslaget kun omfatter den Gæld, der ligger ud over 85 pCt. af Ejendommens Panteværdi, maa det sikkert erkendes, at langt den største Part af de Landbrugere, der har en saadan Gæld, er vanskeligt stillede.

Lovforslaget deler de paagældende Landbrugere i to Grupper efter Laanenes Størrelse. Den ene Gruppe er dem, hvis Gæld ligger mellem 85 pCt. og 110 pCt. af Ejendommens Panteværdi; den anden Gruppe er dem, hvis Gæld ligger ud over 110 pCt. af Panteværdien. Begge Grupper vil kunne opnaa Rentetilskud, men kun den sidstnævnte kan komme i Betragtning ved Bevilling af Saneringslaan. Rentetilskud ydes i indtil 2 Aar med 3 pCt. p. a. af den Gæld, som er pantsikret mellem 85 pCt. og 110 pCt. af Ejendommens Værdi. Der ydes altsaa ikke Rentetilskud til løs Gæld, hvorimod denne Gæld tages i Betragtning ved Vurdering af, om Gældens Omfang overhovedet berettiger den paagældende til Tilskud.

I Forbindelse med Ydelse af Rentetilskud tilsigter Forslaget ved en meget værdifuld Bestemmelse ad indirekte Vej at yde de paagældende Støtte. Forslaget gør det nemlig til en Betingelse for Retten til at opnaa Rentetilskud, at Debitor selv ud over Rentetilskuddet højst betaler en Rente paa $1\frac{1}{2}$ pCt. af den omhandlede Gæld og højst betaler 2 pCt. i Afdrag af sin Restgæld til de Kreditorer, der begünstiges af Rentetilskuddet. Den nævnte Bestemmelses Virkninger er begrænset til Lovens Gyldighedsperiode, hvad jeg dog ikke synes fremgaar klart af Bestemmelserne i § 3, men det fremgik af Landbrugsministerens Fremsættelsestale, at det er Meningen. Man maa vel have Lov til at regne med, at Kreditorerne i stort Omfang vil forstaa, at denne Begrænsning af deres Krav over for Debitor er nødvendig om ikke med anden Begrundelse, saa med den, at de ellers risikerer, at de hverken faar Rente eller Afdrag af denne ret yderligstaaende Gæld. Da Akkordudvalgene skal foretage den forberedende Behandling af